

Moció del Consell de Protecció de la Natura

sobre el Montseny

Generalitat de Catalunya
Consell de Protecció de la Natura

Moció del Consell de Protecció de la Natura relativa al Montseny

a) Antecedents

- El Massís del Montseny ha gaudit durant anys de molts intents o propostes de protecció pels seus valors naturals i culturals. Pocs han reeixit o assolit alguns dels seus objectius.
- La primera disposició legal d'una certa protecció del Montseny fou l'aprovació d'un Real Decret Llei de 15 de setembre de 1928 dictat insòlitàment a Estocolm, en temps de la dictadura de Miguel Primo de Rivera. Els seus objectius eren diversos- sanitaris, de repoblació, i indirectament de conservació i esportius. L'espai afectat només es referia al conegut com a "Alt Montseny" (Agudes, Turó de l'Home i Matagalls). Una altra de les singularitats d'aquesta norma legal era l'encàrrec fet a la Diputació de Barcelona per a l'administració i gestió de l'espai, quan el territori afectat estava a cavall de les províncies de Barcelona i Girona.
- Un altre pas endavant en la conservació de la natura es produeix com a conseqüència l'any 1963 de l'aprovació de les normes del Pla Provincial, que estableixen en l'article 205, un catàleg de Parcs Naturals, que comprenia els espais següents: el Corredor, el Montnegre, les Guilleries, Bellmunt, els Rasos de Peguera, Montserrat, Sant Llorenç del Munt, el Montseny, la Quart, el Catllaràs, Falgars i la Serra del Cadí.
- La Diputació de Barcelona va iniciar els anys setanta el desplegament de les previsions del Pla Provincial en l'àmbit de la protecció del paisatge natural, mitjançant la formulació dels plans especials de protecció d'alguns dels parcs naturals catalogats més emblemàtics. Aquesta iniciativa va assolir un gran impuls amb la creació del Servei de Parcs Naturals l'any 1974, en l'època del President Joan Antoni Samaranch. Aquesta política d'ordenació i conservació es va iniciar amb el massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac (1972-73) i va seguir amb el Montseny. Amb el Pla Especial aprovat el 1977 (Barcelona) i el 1978 (Girona) i així van seguir altres espais naturals.
- La finalitat general que perseguia el planejament proposat per les Diputacions de Barcelona i Girona era la consolidació definitiva del Montseny com una reserva natural, dins d'un sistema bàsic d'espais naturals de Catalunya. Poc temps després una

proposta conjunta de les dues diputacions promotores i el comitè MAB (home i biosfera) acordà el 28 d'abril de 1978 declarar el Montseny reserva de la biosfera.

- L'aprovació definitiva del Pla Especial de Protecció del Montseny va donar lloc a una complexa batalla processal, amb la intervenció de diferents instàncies que va durar uns nou anys fins que el Tribunal Suprem va resoldre definitivament sobre la legalitat del Pla Especial, consolidant-se un règim protector al massís.
- Posteriorment, a fi d'aconseguir una coherència o correspondència entre el Pla Especial i les figures de protecció de la Llei d'Espais Naturals de 1985 de la Generalitat de Catalunya, un Decret de 1987 va declarar Parc Natural el Montseny, atesa la proposta de la Diputació de Barcelona.
- La Diputació de Barcelona, divuit anys després de l'aprovació del Pla Especial del Montseny, va promoure una sèrie d'estudis i informes sobre l'estat del Montseny que van concloure amb un debat general els anys noranta sobre el futur del Parc Natural i la necessitat d'actualització de la seva ordenació per l'evolució que la gestió dels espais naturals han tingut al llarg dels temps.
- El debat sobre el futur del Montseny va culminar amb dues jornades celebrades a Mosqueroles en les quals hi van intervenir diferents especialistes que entre diferents propostes assenyalaven que la gestió del Parc era adequada però admetia possibles millores en el foment del turisme rurals, la promoció i manteniment de les activitats agrícoles, i la coordinació de les administracions afectades.
- Les revisions de plans, lleis o normes poden seguir bàsicament dos camins, un és modificar, suprimir o afegir certes determinacions puntuals a fi d'actualitzar la norma a la realitat del moment, l'altre camí és començar de nou i formular un nou pla sobre el tema en qüestió, el que significa passar de nou per tots els tràmits o fases d'una complexa tramitació fins a l'aprovació final. Aquesta via en el cas del Montseny comportava tornar al principi i repetir totes les vicissituds i discussions bàsiques que ja foren superades en el seu dia i guanyades davant els tribunals. Aquest és el camí que es va escollir per a la revisió del Pla Especial del Montseny.
- La Direcció General d'Urbanisme va iniciar la tramitació del nou Pla Especial de Protecció del Montseny per l'acord d'aprovació inicial del 3 de maig de 2007. Oberta la

informació pública i audiència, el Consell de Protecció de la Natura, òrgan consultor i assessor del Parlament i Generalitat, va insistir en el fet que la problemàtica sobre un Pla Especial que havia resultat eficaç i positiu durant trenta anys podien solucionar-se'n les seves mancances o deficiències mitjançant altres instruments complementaris que haurien fet possible la modificació puntual d'algunes determinacions i completar algunes insuficiències del Pla i adaptar-lo a la legalitat vigent. Arguments semblants ja els havia expressat l'entitat conservacionista DEPANA, que assenyalava que calia anar molt amb compte amb revisar el Pla Especial del Montseny. Una revisió feta sota criteris marcats per les pressions humanes de l'entorn podia ser una arma de doble tall. Podia comportar un procés el resultat final del qual fos una pèrdua neta de protecció del Parc Natural, quan s'ha vist que el que cal és augmentar-la.

- És significatiu que a les memòries del nou Pla Especial es reconeixia que després de 30 anys de gestió del massís, la consolidació de l'espai natural protegit del Montseny era una realitat. L'antic pla especial ha estat, no només un instrument cabdal per a la protecció del sòl afectat dels divuit municipis, sinó que ha operat de fet com un pla director que ha harmonitzat territorialment el Montseny i ha permès mantenir un dels paisatges de més qualitat del nostre país.
- L'11 de desembre de 2008 es va aprovar definitivament el nou Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc del Montseny. L'entitat Polígon Industrial Can Sedó va interposar el corresponent recurs contenciós administratiu contra la Generalitat i la Diputació de Barcelona, per la desestimació per acte presumpte del recurs formulat contra la resolució de l'11 de desembre de 2008. Recurs que va ser estimat per la Sala corresponent del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Recorreguda la sentència davant el Tribunal Suprem per la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, aquest alt Tribunal va dictar el 16 de desembre de 2016 sentència definitiva per la qual es desestimava el recurs de cassació interposat per les dues institucions contra la Sentència del 26 de Juny de 2015.
- El fonament bàsic de les dues resolucions era escatir quina era la naturalesa del nou Pla Especial. O era un simple pla especial de protecció del medi natural i del paisatge, tipus de Pla que no requeria una avaluació ambiental o era realment un veritable pla territorial que incloïa determinacions urbanístiques i per tant el nou Pla especial era un pla especial complex que no podia quedar exempt d'una avaluació ambiental i per això l'omissió d'aquest tràmit va comportar la nul·litat de ple dret.

b) Situació Actual

- Les conseqüències immediates de la Sentència del Tribunal Suprem de desembre de 2016 han estat que a partir d'aquell moment tornava a estar en vigor el Pla Especial de 1977-78, amb totes les situacions complexes que això comportava, per l'evolució de la legislació i la realitat urbanística. Encara que no era possible afectar o dificultar la gestió diària del Parc del Montseny.
- El nou Decret de la Generalitat d'1 de juny de 2021 va anul·lar el Decret de 20 de febrer de 1987 i va establir una nova delimitació del Parc Natural, descrita com a "definitiva", va dictar unes normes bàsiques i va regular el contingut del futur nou Pla de Protecció del Parc Natural, la seva gestió i va definir-ne els òrgans rectors, executiu, consultiu i científic del Montseny. Entre altres qüestions, mantenint la vigència del vell Pla del Montseny 1977-78 que s'aplicarà mentre no sigui viu el nou Pla de Protecció.
- Aquesta situació actual i com a resultat final de la revisió del Pla del Montseny ens ha tornat al principi i amb un nou Decret que no satisfà els partidaris de la protecció del Montseny i que ja en la seva tramitació va merèixer un nou informe del Consell de Protecció de la Natura (5 Novembre de 2018) en el que es proposaven una sèrie de prescripcions i determinacions per millorar el grau de protecció d'un espai natural tan significatiu a Catalunya.

c) Proposta d'una Llei de Protecció del Montseny

- El Montseny, potser per la seva situació geogràfica, és la muntanya més representativa de tot el territori català. Els naturalistes de totes les èpoques hi han realitzat els seus estudis i s'han instrumentat al llarg de la història seriosos intents per dotar el massís d'un règim jurídic de protecció. El Montseny gaudeix d'una gran biodiversitat conformada en els diferents pisos de vegetació que es troben en les diverses altituds. Tot això fa del Montseny una muntanya ideal, singular en el nostre país que mereix ser reconeguda i protegida en el màxim nivell legal possible.
- Un conjunt orogràfic que en certs aspectes podria tenir semblances amb el Montseny és el Cap de Creus, per la seva diversitat biològica i la riquesa del patrimoni vegetal. Un espai especialment reconegut pels seus valors paisatgístics i varietat de paratges interiors que donen lloc a diferents tipus de figures de protecció de la Llei

d'Espais Naturals, van obligar a dictar una llei de protecció del Cap de Creus el 12 de març de 1998.

- La llei declarava la península del Cap de Creus parc natural i definia al seu interior un conjunt de Paratges Naturals d'Interès Nacional (Cap Gros, Cap de Creus, Punta Falconera, Cap Norfeu, Serra de Rodes i els illots de l'entorn). També declarava unes reserves naturals integrals i uns béns d'interès cultural. Aquests espais naturals s'han de declarar per llei, d'acord amb la legislació de protecció vigent. La llei establí unes normes generals de protecció i unes específiques pels espais de protecció especial. També regulava l'ordenació i planificació de l'espai, l'òrgan gestor, la Junta rectoral, els consells i la protecció de la legalitat, entre altres qüestions.
- Més recentment, Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny, junt amb DEPANA, SEO-Birdlife i Ecologistes en Acció varen elevar al Parlament de Catalunya una iniciativa popular per l'aprovació d'una llei de declaració de Parc Natural del Montseny, de Paratges Naturals d'Interès Nacional i de Reserves Naturals Integrals, d'acord amb la Llei d'Espais Naturals de 13 de juny del 1985. La iniciativa no va reeixir.
- La urgència de la llei es justificava pels anys transcorreguts des de la Sentència del Tribunal Suprem d'anul·lació del Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc del Montseny i que la nova situació legal del massís segueix sent tributària del Pla Especial de 1977-78, fet que fa recular quaranta anys la protecció efectiva del massís.
- El contingut del nou Decret del Montseny estableix uns objectius de protecció tan genèrics que podrien servir per qualsevol altre espai natural de Catalunya. La necessitat de dotar el Montseny d'un marc jurídic de protecció clar i estable obliga amb urgència a revisar la situació actual a la recerca d'un nou ordenament basat en criteris ambientals que assegurin els seus valors naturals.
- Per tot l'anterior, la figura de parc natural caldria complementar-la amb altres figures de protecció més aptes per acollir les especificitats ambientals del massís que com les de paratge natural d'interès nacional o reserva natural s'han de declarar per llei tal com s'estableix a la Llei 12/1985. Així, doncs, es proposa l'elaboració d'una llei de protecció del massís del Montseny que, a més d'aquestes noves figures de protecció,

plantegi l'ampliació dels límits del parc en sectors amb valor connectiu i estableixi el model d'ordenació, planificació i gestió que actualment requereix aquest espai natural.

- Tenint en compte tots aquests antecedents i la situació de paràlisi actual, la redacció d'una Llei de Protecció del Montseny es fa necessària i és urgent la seva tramitació pel Parlament de Catalunya.

Consell de Protecció de la Natura Maig de 2024¹

¹ Aprovada a la reunió plenària del Consell de Protecció de la Natura, celebrada el 24 de maig, a la seu del Parc Natural de Cap de Creus, a Vilajuïga.